

Wartości w warunkach mobilności społecznej. Polscy emigranci w Brooklynie w świetle badań jakościowych

---

ks. Tomasz Adamczyk

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

- **Zjawisko emigracji w badaniach socjologicznych**
- **Emigracja zarobkowa a systemem aksjologiczny badanych osób**
- **Wartości w ujęciu socjologicznym**

Badania socjologiczne przeprowadzone wśród polskich emigrantów w Nowym Yorku

(technika swobodnego wywiadu mało ukierunkowanego)

Dane szacunkowe:

- w latach 1990-2013 do USA przyjechało ok. 330 tysięcy Polaków

*Anna Fiń

Dane dotyczące polskiej emigracji w Nowym Yorku:

- pochodzenie polskie posiada 220 tys. osób
- trzy czwarte urodziło się w USA (73,0%)
- co czwarty jest imigrantem (26%)

Nowy York - 12,5%

Chicago - 10,2%

50 tysięcy imigrantów nierejestrowanych

Polska emigracja w USA

- emigracja wcześniejsza do lat 90: 45%
- lata 1990 – 1999: 32%
- po 2000 - 23%

Liczba imigrantów z Polski w Nowym Yorku

- Lata 70. miejsce 2
- Lata 80. miejsce 6
- Ostatnie lata miejsce 15

*Anna Fiń

Polskie osadnictwo w Nowym Jorku:

Główne miejsca koncentracji Polonii – Manhattan, Brooklyn,
Queens, Staten Island

Motywy wyjazdu Polaków:

- motywy ekonomiczne
- sieci społeczne
- motywy indywidualne
- przypadkowe „zrządzenie losu”
- polityczne

Wywiad: Maria, Agnieszka, Krzysztof

Wywiady zostały przeprowadzone z 30 polskimi emigrantami:

- 17 – kobiet
- 13 – mężczyzn
- 25 – wykształcenie wyższe
- 4 – wykształcenie średnie
- 1 – wykształcenie podstawowe

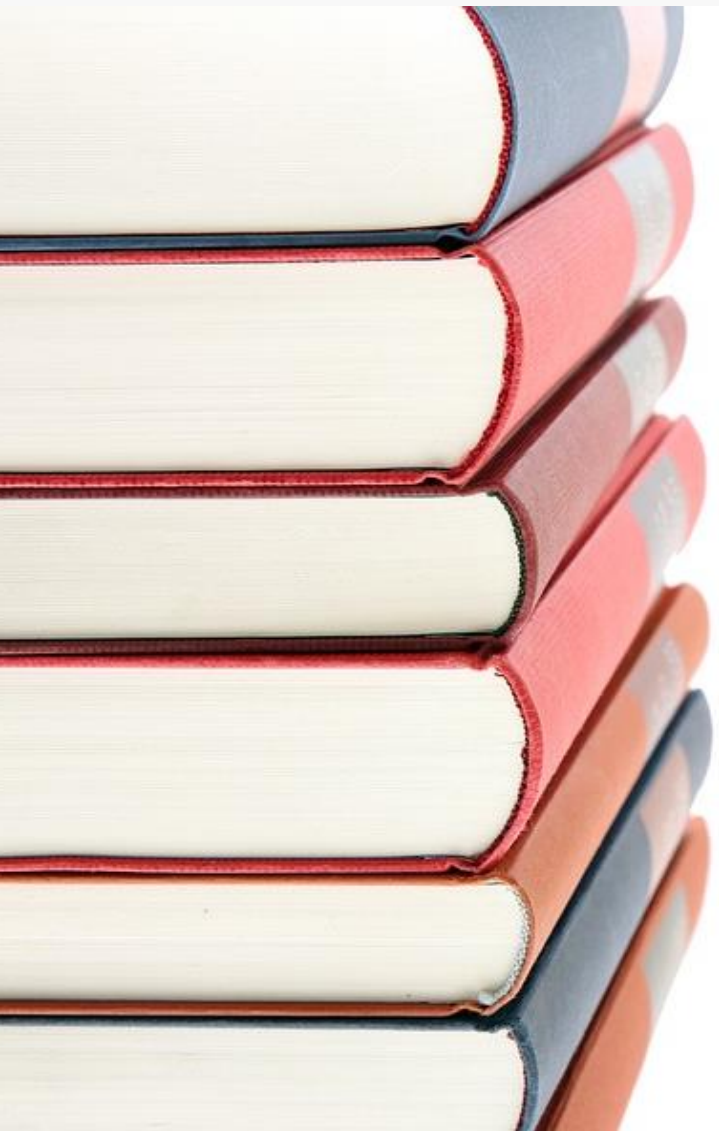

- 12 osób biorących udział badaniu posiadała nielegalny status pobytu w USA
- 25 – osób badanych przyjechała zamiarem szybkiego powrotu do Polski
- 11 – unormowało swój status i posiada obecnie zieloną kartę bądź obywatelstwo amerykańskie

Miejsce pracy:

- bank, poczta, firma stolarska, prywatny biznes, budowa
- 12 na 17 kobiet, zarówno z legalnym jak i nielegalnym statusem pracują jako sprzątaczk

Janusz Mariański analizując przemiany w społeczeństwie polskim przedstawia cztery modele przemian wartości i norm moralnych w nowoczesnych społeczeństwach

- **scenariusz sekularyzacji** – sekularyzacja moralności, rozumiana jako odchodzenie od modelu moralności chrześcijańskiej (szerzej religijnej), co określane jest często jako kryzys moralny
- **scenariusz indywidualizacji** - indywidualizacja moralności, często powiązana z postmodernistycznym rozpadem wartości, zwłaszcza o charakterze uniwersalnym, (upadek metanarracji, promocja nieograniczonej wolności autonomii jednostki)
- **scenariusz rekonstrukcji wartości moralnych** – przemiana wartości, rozpad dawnych wartości i tworzenie nowych dopasowanych do społeczeństwa pluralistycznego (transformacja lub rekonstrukcja wartości)
- **scenariusz reorientacji wartości w duchu chrześcijańskim** (lub szerzej religijnym) niekiedy o charakterze fundamentalistycznym, lub ożywienie moralne bez zabarwienia religijnego (rewitalizacja moralności)

- scenariusz sekularyzacji – 7 osób
- scenariusz indywidualizacji – 2 osoby
- scenariusz rekonstrukcji wartości moralnych
- scenariusz reorientacji wartości w duchu – 2 osoby

EXPERIENCE
CANDIDATES
INTERVIEW
DEGREE

- scenariusz płynnego przechodzenia od sekularyzacji do indywidualizacji oraz rekonstrukcji wartości moralnych – 7 osób
- scenariusz osób tradycyjnych z elementem modernizującym – 12 osób

Zmiana wartości oparta jest na dwóch hipotezach:
niedoboru i socjalizacji.

Pierwsza z nich zakłada, że w społeczeństwach, w których nie żyje się w warunkach głodu i materialnej niepewności, następuje zmiana w systemie wartości. Maleje znaczenie dóbr zaspokajających potrzeby materialne i fizyczne, a wzrastają takie wartości jak przynależność, potrzeba autoekspresji i aspiracji do odgrywania autonomicznej roli w społeczeństwie coraz bardziej zwiększają swoje znaczenie.

Druga hipoteza socjalizacji podkreśla, że podstawowe wartości jednostki kształtują się pod wpływem warunków społeczno-ekonomicznych, jakie dominowały w okresie dojrzewania. Wartości ekonomiczne charakterystyczne dla okresu przez osiągnięciem dorosłości skorelowane są z systemem wartości w wieku dojrzałym.

Obydwie hipotezy pozwalają przewidzieć zmiany w wartościach.